

ЗАТВЕРДЖУЮ

директор загальноосвітнього
навчального закладу I-III ступенів
«Середня загальноосвітня школа №
243» Подільського району м. Києва

Л.О.Матвеева Л.О.Матвеева

« 30 » серпня 2022 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
I-III СТУПЕНІВ**

**«СЕРЕДНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА №243»
ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА**

**для 5-6 класів
(адаптаційний цикл)**

Схвалено

на засіданні педагогічної ради
(Протокол № 1 від 30.08.2022р.)

Загальноосвітній навчальний заклад І-ІІІ ступенів «Середня загальноосвітня школа №243» Подільського району м. Києва (далі - ЗЗСО №243) - це заклад загальної середньої освіти з навчанням українською мовою.

Освітня програма для 5-6 класів загальноосвітнього навчального закладу І-ІІІ ступенів «Середня загальноосвітня школа № 243» Подільського району м. Києва розроблена відповідно до Закону України «Про освіту» (ст.64), Закону України «Про повну загальну середню освіту»(ст.11), постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» (п.5), наказу МОН України від 19.02.2021р. №235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

Освітня програма для 5-6 класів – це комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом загальної середньої освіти для досягнення учнями результатів навчання на адаптаційному циклі, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898.

Освітня програма реалізує Стратегію розвитку ЗЗСО №243.

Освітня програма закладу освіти:

- відповідає структурі типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою закладу освіти;

- розроблена на період адаптаційного циклу учнів 5-6-х класів;

- визначає (в обсязі, не меншому ніж встановлено відповідною типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційний цикл базової середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;

- містить навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних планів відповідної типової освітньої програми і передбачає перерозподіл годин (у визначеному типовим навчальним планом обсязі в межах мінімального / максимального навантаження для кожної галузі) між обов'язковими для вивчення навчальними предметами (крім державної мови) певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та/або інтегровано з іншими навчальними предметами;

- містить перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, та/або навчальних програм, затверджених педагогічною радою, що мають містити опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами;

- описує форми організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Мета і завдання освітньої програми закладу освіти ґрунтуються на визначеній Законом України «Про освіту» меті повної загальної середньої освіти,

що передбачає всебічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті базової середньої освіти, визначено завдання, які реалізовує вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання є внеском у формування ключових компетентностей учнів.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу, в основі якого лежать Рекомендації Ради Європейського Союзу від 22 травня 2018 року щодо ключових компетентностей для ціложиттєвої освіти (освіти впродовж життя).

Усі *ключові компетентності* однаково важливі; кожна з них сприяє успішному життю у суспільстві.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	<i>Вільне володіння державною мовою</i>	<p><i>Передбачає</i> здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм сучасної української літературної мови, типів мовної взаємодії, особливостей стилів мовлення інформаційних та художніх текстів, медіатекстів тощо;</p> <p>здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел у різних освітніх галузях і контекстах, критично осмислювати її та використовувати для комунікації в усній та письмовій формі, для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;</p> <p>відповідально, усвідомлюючи цінність української мови як мови взаємодії на всій території держави, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження;</p>
2	<i>Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами</i>	<p><i>Уміння:</i> здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії;</p> <p>здобувати і опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних)</p>

		джерел, критично осмислювати її, використовувати в усній та письмовій комунікації для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей; відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою; відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди та переконання в усній і письмовій формі у різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, громадських тощо), спираючись на мовний і мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації
3	Математична компетентність	Передбачає здатність розвивати і застосовувати математичні знання та методи для розв'язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичного апарату; усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому та суспільному житті людини
4	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	Передбачають формування наукового світогляду; здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності
5	Інноваційність	Передбачає здатність учня реагувати на зміни та долати труднощі; відкритість до нових ідей; ініціювання змін у класі, закладі освіти, родині, громаді тощо; спроможність визначати і ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатися і досягати успіхів

6	Екологічна компетентність	Передбачає усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки на природі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської діяльності і важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства
7	Інформаційно-комунікаційна компетентність	Передбачає впевнене, критичне і відповідальне використання цифрових технологій для власного розвитку і спілкування; здатність безпечно застосовувати інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні та інших життєвих ситуаціях, дотримуючись принципів академічної доброчесності
8	Навчання впродовж життя	Передбачає здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку; спроможність навчатися і працювати в колективі та самотійно, організовувати своє навчання, оцінювати його, ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна
9	Громадянські та соціальні компетентності	Компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають: спроможність діяти як відповідальний громадянин, брати участь у громадському та суспільному житті, зокрема закладу освіти і класу, спираючись на розуміння загальнолюдських і суспільних цінностей, соціальних, правових, економічних і політичних принципів, ідей сталого розвитку суспільства, співіснування людей та спільнот у глобальному світі, критичне осмислення основних подій національної, європейської та світової історії, усвідомлення їх впливу на світогляд громадянина та його самоідентифікацію; виявлення поваги до інших, толерантність, вміння конструктивно співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами

		дискримінації; дбайливе ставлення до особистого, соціального здоров'я, усвідомлення особистих відчуттів і почуттів, здатність дослухатися до внутрішніх потреб; дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки та спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та ґрунтуються на спільних моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності
10	Культурна компетентність	Передбачає наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів; здатність розуміти і цінувати творчі способи вираження та передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку і вираження власних ідей, почуттів засобами культури і мистецтва
11	Підприємливість і фінансова грамотність	Передбачають ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою; уміння розв'язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення; здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність, тощо.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність, соціальна та громадянська компетентності формуються засобами усіх предметів. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх враховують при формуванні шкільного середовища.

Наскрізними в усіх ключових компетентностях є такі вміння:

1) читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання і усвідомлення прочитаного, розуміння інформації, записаної (переданої) у різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, уміння виявляти приховану і очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту,

висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу і добору контраргументів;

2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, тобто словесно передавати власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;

3) критично і системно мислити, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, умінні аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки та контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси і способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;

4) логічно обґрунтовувати позицію на рівні, що передбачає здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;

5) діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, доброзичесне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї;

6) виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, їх ініціювання, прагнення до лідерства, уміння брати на себе відповідальність;

7) конструктивно керувати емоціями, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції можуть допомагати і заважати в діяльності, налаштовуючи себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;

8) оцінювати ризики, що передбачає вміння розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на істотні фактори;

9) приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків та наслідків;

10) розв'язувати проблеми, що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації, формулювати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення;

11) співпрацювати з іншими, що передбачає вміння обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою

Визначаючи вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньої програмою, заклад освіти керується чинними нормативними документами у

сфері освіти.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюють комісію, затверджують її склад (голову та членів комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складають за формою згідно з чинним законодавством.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) сформовано для закладів з навчанням українською мовою.

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання. Рекомендовану, мінімальну та максимальну кількість навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання визначено відповідно до базового навчального плану та Типової освітньої програми.

Предмети та курси з навчальним навантаженням 0,5 години на тиждень, зокрема: етика (5-б, 5-в, 6-б, 6-в класи), Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (6-б клас) вивчаються протягом одного семестру.

Предмети інваріантної складової робочого навчального плану, що не мають цілої кількості годин, зокрема: зарубіжна література – 1,5 год (5-а, 5-в, 5-г, 6-а, 6-в, 6-г класи); Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти – 1,5 год (5-а), 2,5 год (6-а); іноземна мова (англійська) – 3,5 год (5-г, 6-г) будуть викладатися сконцентровано впродовж першого чи другого семестру.

Керуючись показниками загальної кількості навчального навантаження, передбаченими за галузями, обсяг фактичного річного навантаження для 5-6 класів наведено в Таблиці 1.

Таблиця 1

Загальний обсяг навчального навантаження для 5-6-х класів
(адаптаційний цикл базової середньої освіти)

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин							
		5-А	5-Б	5-В	5-Г	6-А	6-Б	6-В	6-Г
Мовно-літературна **	На тиждень	12,5	13	12,5	11	12,5	13	12,5	11
	На рік	437,5	455	437,5	385	437,5	455	437,5	385
Математична	На тиждень	6	5	5	5	6	5	5	5
	На рік	210	175	175	175	210	175	175	175
Природнича	На тиждень	3	2	2	2	5	4	4	4
	На рік	105	70	70	70	175	140	140	140

Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1	1,5	1,5	2	1	1	1,5	2
	На рік	35	52,5	52,5	70	35	35	52,5	70
Громадянська та історична	На тиждень	1,5	1,5	2	2	2,5	2	2	2
	На рік	52,5	52,5	70	70	87,5	70	70	70
Технологічна	На тиждень	1	1	1	2	1	2	2	2
	На рік	35	35	35	70	35	70	70	70
Інформатична	На тиждень	1	1	1	1	1	1	1	2
	На рік	35	35	35	35	35	35	35	70
Мистецька	На тиждень	1	1	1	1	1	1	1	1
	На рік	35	35	35	35	35	35	35	35
Фізична культура***	На тиждень	3	3	3	3	3	3	3	3
	На рік	105	105	105	105	105	105	105	105
Усього	На тиждень	30	29	29	29	33	32	32	32
	На рік	1050	1015	1015	1015	1155	1120	1120	1120
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	1	2	2	2	1	2	2	2
	На рік	35	70	70	70	35	70	70	70
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31	31	31	31	34	34	34	34
	На рік	1085	1085	1085	1085	1190	1190	1190	1190
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28	28	28	28	31	31	31	31
	На рік	980	980	980	980	1085	1085	1085	1085

Навчальний план для учнів 5-6-х класів загальноосвітнього навчального закладу I-III ступенів «Середня загальноосвітня школа № 243» Подільського району м. Києва (адаптаційний цикл) за 5-денним робочим тижнем розроблено на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою та Освітньої програми базової школи науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» адаптаційного циклу (5-6 класи) та містить (таблиці 2-4):

- перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі;
- розподіл навчального навантаження між освітніми галузями за роками навчання, навчальними предметами та інтегрованими курсами, обов'язковими для вивчення, між класами;
- додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 5-6 класів, які працюють за науково-педагогічним проектом
«Інтелект України» (адаптаційний цикл)
(наказ МОН України від № (додаток))

Освітня галузь	Навчальні предмети та галузеві інтегровані курси	Кількість годин на тиждень	
		5-А	6-А
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	1,5	1,5
	Іноземна мова (англійська)	5	5
Математична	Математика	6	6
Природнича	Природознавство. Моя планета Земля	2	2
	Природознавство. Твої фізичні відкриття	1	1
	Географія	-	2
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Навчаємось разом	1	1
Громадянська та історична	Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти	1,5	2,5
Інформатична	Інформатика	1	1
Технологічна	Технології	1	1
Мистецька	Мистецтво	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом		27+3	30+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, індивід. консультацій та групових занять		1	1
Курс за вибором «Еврика»		1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класу на групи)		31/1085 год./рік	34/1190 год./рік

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 5-х класів з українською мовою навчання
(додаток №3 Типової освітньої програми відповідно до наказу МОН України
від 19.02.2021 № 235)
(1-й рік адаптаційного циклу)

Освітня галузь	Навчальні предмети та галузеві інтегровані курси	Кількість годин на тиждень		
		5-Б	5-В	5-Г
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4
	Українська література	2	2	2
	Зарубіжна література*	1	1,5	1,5
	Іноземна мова (англійська)	4*	5	3,5
	Друга іноземна мова (німецька)	2	-	-
Математична	Математика	5	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1
	Етика	0,5	0,5	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1,5	2	2
Інформатична	Інформатика	1	1	1
Технологічна	Технології	1	1	2
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	1	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Разом		26 + 3	26 + 3	26 + 3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, індивід. консультацій та групових занять		2	2	2
Українська мова (індивідуальні консультації)		1	1	1
Математика (індивідуальні консультації)		1	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28	28
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класу на групи)		31/1085 год./рік	31/1085 год./рік	31/1085 год./рік

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 6-х класів з українською мовою навчання

(додаток №3 Типової освітньої програми відповідно до наказу МОН України від 19.02.2021 № 235)

(2-й рік адаптаційного циклу)

Освітня галузь	Навчальні предмети та галузеві інтегровані курси	Кількість годин на тиждень		
		6-Б	6-В	6-Г
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4
	Українська література	2	2	2
	Зарубіжна література*	1	1,5	1,5
	Іноземна мова (англійська)	4*	5	3,5
	Друга іноземна мова (німецька)	2	-	-
Математична	Математика	5	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2
	Географія	2	2	2
Соціальна і здоров'я-збережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	0,5	1	1
	Етика	0,5	0,5	1
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія	2	2	2
Інформатична	Інформатика**	1	1	2
Технологічна	Технології***	2	2	2
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	1	1	1
Фізична культура	Фізична культура****	3	3	3
Разом		29 + 3	29+3	29+ 3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, індивід. консультацій та групових занять		2	2	2
Українська мова (індивідуальні консультації)		1	1	1
Математика (індивідуальні консультації)		1	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		31	31	31
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класу на групи)		31+3/11 90 год./рік	31+3/11 90 год./рік	31+3/11 90 год./рік

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст